

УДК 006:671.157

К.В. Татарінцева, кандидат технічних наук, головний фахівець відділу експертизи дорогоцінного каміння

E-mail: tatarintseva.k@gmail.com

Державний гемологічний центр України
вул. Дегтярівська, 38–44, Київ, 04119, Україна

Аналіз міжнародного досвіду та новітніх рекомендацій щодо експертизи перлів

DOI: [https://doi.org/10.53036/2022-1-2\(107-108\)-4](https://doi.org/10.53036/2022-1-2(107-108)-4)

(Рекомендовано кандидатом геологічних наук О.Р. Бєльцевим)

Проведено аналіз міжнародного досвіду щодо новітніх принципів класифікування, термінології, обробки та облагородження перлів, наведених в оновлених стандартах і настановах СІВЮ та інших гемологічних лабораторій. Розглянуто основні тези, представлені у першому виданні Керівництва СІВЮ з класифікування природних та культивованих перлів. Наведено основні критерії оцінки перлів, які використовують у звітах з перлів провідних лабораторій світу.

Ключові слова: перли, перли культивовані, класифікування перлів, гемологічна експертиза, СІВЮ.

Вступ

Розробка й оновлення технічних умов і методичних документів Державного гемологічного центру України (ДГЦУ) з атестації та експертної оцінки дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, зокрема перлів, з урахуванням новітнього міжнародного досвіду регулярно проводиться з метою вдосконалення рівня гемологічної експертизи та підвищення якості послуг.

Враховуючи перспективи членства України в ЄС, актуальним завданням для ДГЦУ є гармонізація власних методичних документів з передовим міжнародним досвідом, зокрема, з міжнародними стандартами та настановами Всесвітньої конфедерації ювелірів (СІВЮ), членом якої є Україна в особі ДГЦУ [1].

Виклад основного матеріалу

Створення нових технічних умов «Перли культивовані» (далі – ТУ) та оновлення чинних методичних документів ДГЦУ потребує детального наукового аналізу рекомендацій щодо новітніх принципів класифікування, термінології, обробки та облагородження перлів, наведених в оновлених стандартах і настановах СІВЮ. Також для подальшого

впровадження сучасної міжнародної практики в роботу ДГЦУ проводиться дослідження практичного досвіду щодо експертизи та оцінки перлів провідних гемологічних лабораторій світу. В ТУ планується висвітлити основні технічні вимоги до класифікування перлів культивованих і вимоги щодо їх зберігання, транспортування, маркування, контролювання і приймання.

Створення та гармонізація стандартів є важливою сферою діяльності СІВЮ. Для цього було розроблено поряд з іншими стандартами, «Синіми книгами» СІВЮ, стандарт з перлів «The Pearl Book» [2]. Перша редакція «Синьої книги» з перлів була опублікована в 2010 році, остання – у 2020 році (остання версія від 01.04.2020).

Стандарт постійно оновлюється комітетами, до складу яких входять представники торгових організацій і лабораторій у галузі культивованих перлів. Він являє собою консенсус, отриманий на основі широкого досвіду обізнаних фахівців з конкретних питань у цих комітетах, а також від осіб за межами комітетів, які виявили зацікавленість щодо участі в розробці керівних принципів.

Остання редакція «The Pearl Book» являє собою стандарт, де подано інформацію про новітні принципи класифікування перлів, термінологію, факти і методи обробки та облагородження природних і культивованих перлів, торговельні коди для стислого позначення методів облагородження і розкриття специфічної інформації щодо облагородження.

Важливою подією у лютому 2021 року стало перше видання Керівництва CIBJO з класифікування природних і культивованих перлів (далі – Керівництво) [3]. Цей документ надає загальне уявлення про природні і культивовані перли (морські та прісноводні), а також висвітлює важливі критерії, за допомогою яких можна описати й оцінити їх з точки зору фізичних розмірів і якості. Також він містить загальну інформацію щодо різних типів природних і культивованих перлів.

Розроблене Комісією CIBJO з перлів (CIBJO Pearl Commission) Керівництво покликане служити орієнтиром і джерелом інформації як для споживачів ювелірних виробів, так і для представників ювелірної галузі, також воно є навчальним інструментом для гемологічних лабораторій.

Випуск Керівництва CIBJO з класифікації природних та культивованих перлів став результатом багаторічної спільної роботи над міжнародним проектом великої групи експертів. У створенні Керівництва брали участь фахівці з Paspaey Pearling Company з Австралії, а розділ з класифікації природних перлів був підготовлений фахівцями Gem and Pearl Testing Laboratory of Bahrain (GPTLB) у співпраці з Комісією CIBJO з перлів (CIBJO Pearl Commission) та завершений наступником GPTLB – Бахрейнським інститутом перлів та дорогоцінного каміння (Bahrain Institute for Pearls and Gemstones (DANAT)).

Надаючи огляд різних видів перлів з різних частин світу, Керівництво міс-

ить перелік, опис та ілюстрації основних моллюсків, які продукують перли, а також види перлів, які виробляє кожен з них. Також подана інформація щодо основних видів культивованих морських і прісноводних перлів на ринку з докладним описом походження та характеристик кожного з них.

Ілюстроване Керівництво детально описує класифікаційні ознаки культивованих перлів, розкриває інформацію про культивовані перли кеші, а також пропонує класифікацію природних перлів з комплексу Аоя.

Класифікування перламутрових культивованих перлів пропонується робити за такими п'ятьма характеристиками якості перлів: блиск, колір, якість (дефектність) поверхні, форма і розмір. До того ж класифікування перлів за блиском і кольором має відмінності для облагороджених та необлагороджених культивованих перлів, а класифікування за якістю (дефектністю) поверхні, формою та розміром однакове.

Зазвичай, у міжнародній практиці стандартизація проводиться за напрямом класифікування дорогоцінного каміння та описом фактів і видів облагородження, але вона не носить обов'язкового характеру.

Серед провідних гемологічних лабораторій світу доцільно виділити GGL (Gubelin Gem Lab). Лабораторія Гюбеліна надає якісні звіти про перли, і європейські споживачі часто віддають перевагу послугам цієї організації.

Швейцарський гемологічний інститут (SSEF) використовує власні (внутрішні) стандарти, гармонізовані з Лабораторією Гюбеліна (Gübelin GGL) [4]. Ці стандарти також стосуються і перлів.

Інститут надає звіти про дослідження, які є універсальним ідентифікаційним документом для будь-якого дорогоцінного каміння, а також перлів, ювелірних виробів, синтетичних каменів та імітацій. Фахівці інституту визначають природні/культивовані перли (ядрові/без'ядерні), морські/прісноводні, облагородження. SSEF пропонує окремі звіти для неоправлених перлів (перлин), перлів, вставлених у ювелірні вироби, та перлинних намист.

У звіті міститься інформація про загальну вагу, форму, діаметр, довжину кожної нитки з нанизаними перлами (у разі експертизи намиста), колір, результати ідентифікації (кількість пер-

лин, а також природні чи культивовані перли).

Гемологічний інститут Америки (GIA) використовує власну систему класифікації та оцінки перлів усіх типів. Комплексний стандарт, розроблений за семидесятирічний період новаторських досліджень перлів, називається «The GIA 7 Pearl Value Factors™» [5]. Відповідно до цієї системи GIA, цінність перлів оцінюється за шістьма критеріями у разі оцінки одиначної перлини: розмір (англ. Size), форма (англ. Shape), колір (англ. Color), блиск (англ. Luster), якість поверхні (англ. Surface) та якість перламутру (англ. Nacre). Якщо потрібно оцінити намисто або низку перлів, використовують додатковий сьомий критерій, який визначає якість підбору перлин у низці, – підбір (англ. Matching).

Нещодавно GIA анонсували новий звіт з класифікування перлів – «Cultured Pearl Classification Report» [6]. Основні відмінності від існуючих звітів GIA про перли полягають у тому, що він надає лише класифікаційну інформацію про культивовані перли, яка базується на семи критеріях цінності перлів, без будь-якої інформації про ідентифікацію чи облагородження. Інформація у звіті обмежена і стосується лише трьох типів культивованих перлів – Аоя, Південних морів і Таїтянського.

Висновки

Проведено аналіз міжнародного досвіду щодо систем та стандартів класифікування або правил опису перлів, надання споживачам механізму отримання повної та достовірної інформації про їх якість, сучасні методи облагородження, види імітацій, вимоги догляду та зберігання. Встановлено, що єдиної гемологічної класифікації та системи оцінки перлів немає.

За межами України існують певні правила та системи, прийняті в окремих організаціях, вони здебільшого схожі, але не гармонізовані одна з одною. Найбільш вдала спроба гармонізації була ініційована та реалізована CIBJO з наміром створити єдиний міжнародний стандарт у вигляді «Синьої книги» з перлів та Керівництво CIBJO з класифікування природних і культивованих перлів.

Використані джерела / References

1. The CIBJO Blue Books. URL: <http://www.cibjo.org/introduction-to-the-blue-books/> (дата звернення / accessed: 10.05.2022).
2. The Pearl Book – 2020. CIBJO. URL: <http://www.cibjo.org/wp-content/uploads/2020/05/20-05-06-Pearl-Book-FINAL.pdf> (дата звернення / accessed: 10.05.2022).
3. Guide for Classifying Natural Pearls and Cultured Pearls – 2021. CIBJO. URL: <https://www.cibjo.org/wp-content/uploads/2021/02/21-02-17-CIBJO-Pearl-Guide.pdf> (дата звернення / accessed: 12.05.2022).
4. Pearls. URL: <https://www.ssef.ch/pearls-report/> (дата звернення / accessed: 10.05.2022).
5. What pearl classification system does GIA use? URL: <https://www.gia.edu/gia-faq-analysis-grading-pearl-grading-system> (дата звернення / accessed: 16.05.2022).
6. The GIA Cultured Pearl Classification Report. URL: <https://www.gia.edu/cultured-pearl-classification-report-service> (дата звернення / accessed: 10.05.2022).

УДК 006:671.157

*Е.В. Татаринцева, кандидат технических наук, главный специалист
отдела экспертизы драгоценного камня
E-mail: tatarintseva.k@gmail.com*

*Государственный геммологический центр Украины
ул. Дегтяревская, 38–44, Киев, 04119, Украина*

*Анализ международного опыта и новейших рекомендаций
по экспертизе жемчуга*

Проведен анализ международного опыта относительно новейших принципов классифицирования, терминологии, обработки, облагораживания жемчуга, изложенных в обновленных стандартах CIBJO и документах других геммологических лабораторий. Рассмотрены основные тезисы, представленные в первом издании Руководства CIBJO по классификации природного и культивированного жемчуга. Приведены основные критерии оценки жемчуга, используемые в отчетах по жемчугу ведущих лабораторий мира.

Ключевые слова: жемчуг, жемчуг культивированный, классификация жемчуга, геммологическая экспертиза, CIBJO.

UDC 006:671.157

*K. Tatarintseva, Ph.D. (Eng.), Chief Specialist of the Department of
Examination of Precious Stones
E-mail: tatarintseva.k@gmail.com*

*State Gemmological Centre of Ukraine
38–44 Deghtyarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine*

*Analysis of international experience and
modern recommendations for pearl expertise*

The analysis of international experience on the modern principles of pearls classification, terminology, processing and treatment given in the updated CIBJO standards and guidelines as well as in the documents of other gemmological laboratories has been carried out. The main theses presented in the first edition of the CIBJO Guide for Classifying Natural and Cultured Pearls are considered. The main criteria for the pearls evaluation used in the reports on pearls of the world's leading laboratories are given.

Keywords: pearls, cultured pearls, classification of pearls, gemmological expertise, CIBJO.